

SOSYOLOJİ DERSİ 3.ÜNİTE

TOPLUMSAL DEĞİŞME

Değişme ve Toplumsal Değişme Nedir?

Değişme: Önceki durum ve koşullara göre gerçekleşen başkalaşmaya, farklılaşmaya denir.

Toplumsal Değişme ise: Toplumsal yapı ve toplumsal yapıyı oluşturan unsurlarda meydana gelen değişmelerdir.

Örnek:

Tarım toplumundan kent toplumuna geçişle birlikte **ÇEKİRDEK AİLE'nin** ortaya çıkması

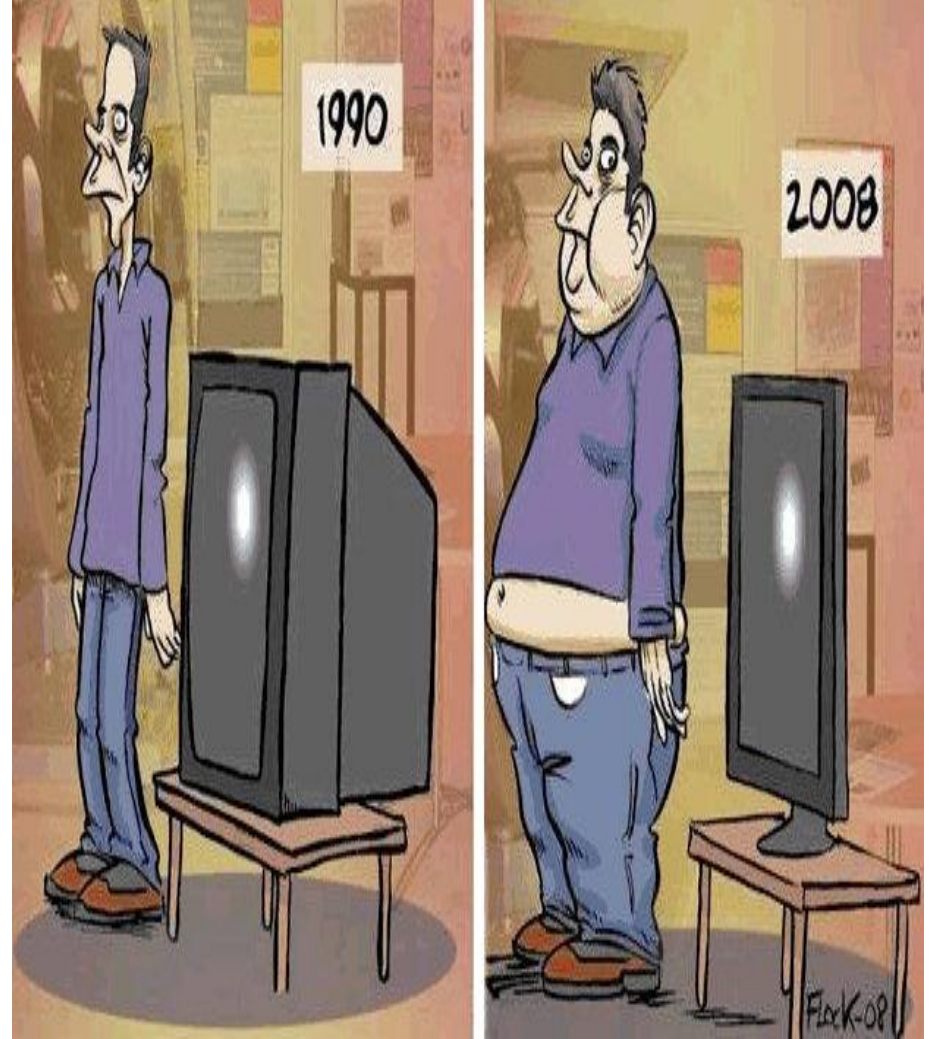
Toplumsal Değişmenin Özellikleri

- Toplumsal değişme toplumlar için zorunludur.
- Toplumsal değişme süreklilik gösterir, ileriye olabileceği gibi geriye doğru da gerçekleşebilir.
- Toplumların değişme hızı ve doğrultuları farklıdır.
- Toplumsal değişme bir toplumda kendiliğinden veya dışarıdan zorla gerçekleşebilir.

Değişme ve Toplumsal Değişme Nedir?

Toplumsal Değişmenin Özellikleri

- *Toplumsal değişme belli bir zaman sürecinde meydana gelir.
- * Sosyal yapının maddi öğelerindeki sosyal değişme hızı, manevi öğelerindeki toplumsal değişme hızından daha yüksektir.
- *Toplumsal yapının bir ögesindeki değişme başka öğelerin de değişmesine neden olabilir.
- *Toplumun hazır olmadığı zamansız değişmeler bunalımlara neden olur.

90'lular

Akşama kadar dışarıdasın, sokak çocuğu mu olacaksın?

Oğlum hadi biraz sokağa çık, gez, oyna. Sürekli bilgisayar başındasın... Nasıl çocuksun sen?

2000'liler

DEĞİŞİMLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

GELİŞME

TOPLUMSAL GELİŞME

İLERLEME

EVRİM

İHTİLAL

İSYAN

MODERNLEŞME

GERİLEME

DEĞİŞME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

GELİŞME

Belli bir alanda ortaya çıkan **olumlu** (ileriye dönük) değişmelerdir.

TOPLUMSAL GELİŞME

Toplumsal yapının bir çok unsurunda gerçekleşen olumlu değişmelerdir. Birden çok alanda gerçekleşir.

ÖRNEK:

Sanat, Ekonomi, Kültür, Bilim, Teknoloji alanının tümünde gerçekleşen olumlu deđiŐiklikler

İLERLEME

Daha iyiye, mükemmele doğru olan deđiŐmeyi ifade eder.

UYARI!!

**TOPLUMSAL GELİŐMENİN;
İLERLEMEDEN FARKI BİRÇOK
ALANDA BIRDEN GERÇEKLEŞEN
OLUMLU DEĞİŞMELER OLMASIDIR.**

DEĞİŞME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

EVİRİM

Zaman içersinde yavaş yavaş kendiliğinden oluşan daha iyiye, mükemmele doğru gelişen değişmelerdir.

NOT

İlerleme kendiliğinden mükemmele doğru yavaş gerçekleşen olumlu değişmeyi ifade eder.

İlerleme dışarıdan etki yolu ile gerçekleşen olumlu değişmedir ve hızlı gerçekleşebilir.

İHTİLAL

Belli bir koas, düzensizlik veya çatışma sonrasında toplumsal alanda yapılan köklü değişikliklerdir.

ÖRNEK:

Fransız İhtilali, Kurtuluş Savaşı sonrası Cumhuriyet Rejimine Geçiş, İran Devrimi

DİKKAT

İhtilal sonrası gerçekleşen değişmeler **olumlu** ya da olumsuz olabilir.

Örneğin: Kurtuluş Savaşı sonrası Türkiye yaşanan devrim olumlu iken, İran Devrimi Cumhuriyetin ortadan kaldırılıp daha otoriter bir rejime geçiş şeklinde **olumsuz** gerçekleşmiştir.

DEĞİŞME İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

İNKİLAP

Eskimiş, yozlaşmış ya da bozulmuş yapılarda iyileştirme, ıslah ve düzeltme yapma şeklindeki değişikliklerdir.

GERİLEME

Geriye- eskiye doğru gerçekleşen olumsuz değişimlerdir.

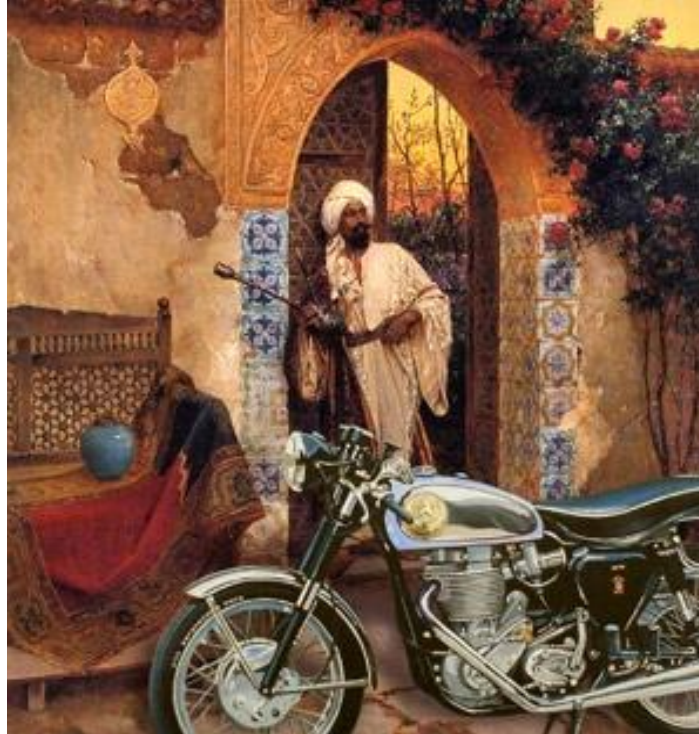
ÖRNEK:

İRAN DEVRİMİ

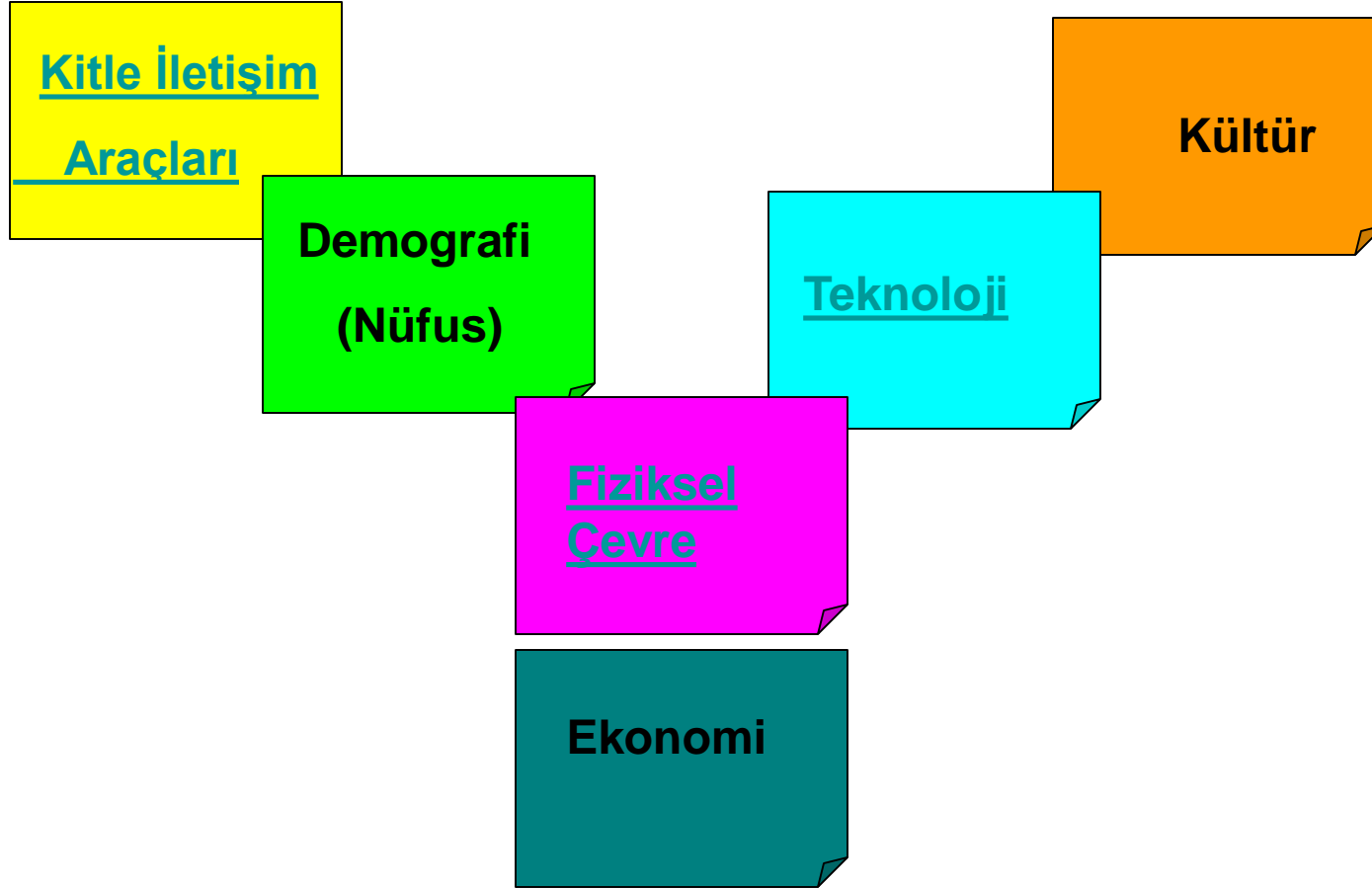
MODERNLEŞME

Az gelişmiş ülkelerin gelişmiş ülkeleri yakalayabilmek için onlardaki değişimlere ayak uydurması, onlara yetişmeye çalışması

ÖRNEK: Osmanlı'da Batılaşma Politikası

Toplumsal Deęiřmeyi Etkileyen Faktörler

Toplumsal Değişmeyi Hızlandıran Faktörler

- ✓ Buluşlar ve Keşifler
- ✓ Bilgi Birikimi
- ✓ Savaşlar
- ✓ Dış ve İç Göçler
- ✓ Adalet Duygusu
- ✓ Kültürel Etkileşimler

Toplumsal Değişmeyi Yavaşlandıran Faktörler

- Başka toplumlardan kendini soyutlamış olma
- Mevcut düzenden çıkarı olan gruplar
- İnsan ve doğa kaynaklarının azlığı
- İnsanların yerleşmiş alışkanlıkları
- Dini ritüeller

Din ve aile kurumlarının değişme hızı daha yavaştır.

Ekonominin tarıma dayalı olduğu toplumlarda toplumsal değişme daha yavaştır.

ÖNEMLİ: Toplumsal değişme, çok etmenli faktörlerin, karşılıklı birbiriyle etkileşimi içinde gerçekleşir. Fakat her birinin etki derecesi farklıdır. Toplumda, sosyal ilişkiler, çıkar ilişkileri, üretim faaliyetleri, bilim ve teknolojideki gelişmeler, coğrafi olaylar, siyasal etkenler toplumsal değişmenin itici güçleridir.

